

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α' ΚΑΙ Γ'**

Ταχ. Δ/νση : Αριστοτέλους 19
Ταχ. Κώδικας : 104 38 Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Σπυριδωνίδου
Τηλ. : 2132161232,1343,1342
FAX : 2132161907
Email : ddy@moh.gov.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα 11/12/2020
Αρ. Πρωτ. Δ1α/Γ.Π. οικ. 80262

ΠΡΟΣ : Όπως Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ : «Μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού SARS-CoV-2 κατά τη διαχείριση και μεταφορά ανθρωπίνων σορών ή τέφρας θανόντων από COVID-19 »

ΣΧΕΤ:

1. Η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 42, τ. Α'/25.02.2020) «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού»
2. Ο Ν.3991, (ΦΕΚ 162, τ. Α'/25.7.2011) «Κύρωση του αναθεωρημένου Διεθνούς Κανονισμού του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας».
3. Ο Ν. 3850, (ΦΕΚ 84, τ. Α'/02.6.2010) «Κύρωση του κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
4. Ο Ν.1315, (ΦΕΚ 3, τ. Α'/ 11.01.1983) « Κύρωση της Συμβάσεως 80/26 Οκτωβρίου 1983 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη μεταφορά των ανθρωπίνων σορών μεταξύ των Κρατών Μελών του».
5. Ο Α.Ν. 445, (ΦΕΚ 130, τ. Α'/ 14.06.1968) «Περί νεκροταφείων και ενταφιασμού νεκρών»
6. Το ΠΔ 121/(ΦΕΚ 148 τ. Α'/ 09.10.2017) «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
7. Το ΠΔ 210/ (ΦΕΚ 63, τ. Α'/08.4.1975) «Περί ταριχεύσεως, μεταφοράς και ταφής νεκρών και οστών ανθρώπων».
8. Η Υπουργική Απόφαση 14, (ΦΕΚ 230, τ. Β'/28.4.1983) «Ίδρυση και λειτουργία Γραφείων τελετών (Κηδειών), φερετροποιείων και Αποθηκών φερέτρων».
9. Η υπ' αριθ. πρωτ. Δ1γ/Γ.Π./οικ.25456/16.4.2020 εγκύκλιος της Υπηρεσίας μας με θέμα: «Μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού SARS-CoV-2 κατά τη διαχείριση ανθρωπίνων σορών».
10. Η εγκύκλιος με αρ. πρωτ. Δ1γ/ΓΠ/οικ. 28951/07.5.2020, (ΑΔΑ:

63ΞΕ465ΦΥΟ-ΕΣΟ), «Μεταφορά σορών και τέφρας θανόντων από COVID-19».

11. Το υπ' αριθ. πρωτ. 1106/03.01.2020 έγγραφο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών με θέμα: "Περί μεταφοράς πτωματικών παρασκευασμάτων από το εξωτερικό για εκπαιδευτικούς σκοπούς".

12. Οι οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας «Infection Prevention and Control for the safe management of a dead body in the context of Covid -19» Interim guidance, 4 September 2020.

13. Οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης & Ελέγχου των Ασθενειών (European Centre for Disease Prevention & Control) Considerations related to the safe handling of bodies of deceased persons with suspected or confirmed Covid-19», 2020, Stockholm-ECDC.

14. Οι οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας «Cleaning and disinfection of environmental surfaces in the context of COVID-19» Interim guidance, 15 May 2020.

15. Η ΚΥΑ 146163/2012 (ΦΕΚ1537, τ. Β') «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση αποβλήτων υγειονομικών μονάδων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Σύμφωνα με τα έως σήμερα νέα δεδομένα, με την παρούσα επικαιροποιούνται οι σχετ. 9, 10 εγκύκλιοι ως ακολούθως:

Όλα τα νεκρά σώματα δυνητικά μπορεί να είναι μολυσματικά. Αν και τα περισσότερα παθογόνα μικρόβια δεν μεταδίδονται από νεκρά σώματα σε υγιή άτομα, ωστόσο κάποια μπορεί να μεταδοθούν μέσω επαφής με τα βιολογικά υγρά, τα κόπρανα ή τους ιστούς των νεκρών. Ο δυνητικός κίνδυνος μετάδοσης του ιού μέσω της διαχείρισης νεκρών σωμάτων ασθενών με επιβεβαιωμένη λοίμωξη Covid-19 θεωρείται χαμηλός (σχετ. 12) και έως σήμερα δεν έχει αναφερθεί κάποιο περιστατικό (σχετ. 13). Λαμβάνοντας υπόψη ερωτήματα που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς για το θέμα, η Υπηρεσία μας διευκρινίζει τα ακόλουθα:

Α1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΟΡΩΝ

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Π.Ο.Υ. (σχετ. 12) και του ECDC (σχετ. 13) κατά τη διαχείριση ανθρωπίνων σορών προβλέπεται:

1. Αποφυγή άμεσης επαφής με αίμα ή άλλα βιολογικά υγρά.
2. Σε περίπτωση που το άτομο το οποίο πρέπει να διαχειριστεί τη σορό έχει τραυματισμούς, εκδορές τα χέρια του, αυτές καλύπτονται με αδιάβροχο επίδεσμο και στη συνέχεια φορά τα γάντια.

3. Σε περίπτωση τυχαίας έκθεσης σε βιολογικά υγρά στο δέρμα ή στους βλεννογόνους των χειριστών πρέπει άμεσα να απομακρύνονται με άφθονο νερό και να αναζητείται ιατρική συμβουλή.
4. Όλο το προσωπικό το οποίο ασχολείται με τη διαχείριση των σορών πρέπει να χρησιμοποιεί μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), ήτοι: προστατευτική αδιάβροχη μακρυμάνικη ρόμπα, μάσκα χειρουργικού τύπου, γάντια, προστατευτικά γυαλιά ή ασπίδα εάν υπάρχει ο φόβος εκτίναξης βιολογικών υγρών.
5. Αυστηρή εφαρμογή τήρησης των κανόνων υγιεινής.
6. Καλός αερισμός του χώρου, στον οποίο γίνεται η διαχείριση της σορού.
7. Απαγορεύεται το κάπνισμα και το φαγητό εντός αυτών των χώρων.
8. Ιδιαίτερη προσοχή στη χρήση και στην απόρριψη αιχμηρών εργαλείων κατά το χειρισμό των σορών.
9. Μετά το πέρας των εργασιών όλα τα ΜΑΠ καθώς και όλο το ακάθαρτο υλικό που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαχείριση της σορού απορρίπτονται εντός ποδοκίνητων ειδικών κάδων με καπάκι, οι οποίοι προορίζονται για τα μολυσματικά απορρίμματα.
10. Προσοχή δίδεται κατά την αποκομιδή των μολυσματικών απορριμμάτων από το προσωπικό καθαριότητας, το οποίο φέρει επίσης προστατευτικό ιματισμό, μάσκα και γάντια.
11. Η διαχείριση των μολυσματικών αποβλήτων γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (σχετ. 15).
12. Αυστηρή τήρηση των κανόνων απολύμανσης των επιφανειών και των χώρων όπου γίνεται η διαχείριση των σορών.

Α2. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΟΡΩΝ

Σύμφωνα με τα σχετ. 12, 13 προβλέπεται:

α) Χώροι Παροχής Υπηρεσιών Υγείας

1. Κατά τη διαχείριση και μεταφορά της σορού από το Τμήμα ή τη Μονάδα οι άνθρωποι που εμπλέκονται σε αυτήν θα πρέπει να χρησιμοποιούν όλα τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας.
2. Υλικά όπως καθετήρες, σωληνίσκοι παροχετεύσεων και άλλα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στον θάνατο πρέπει να αφαιρούνται τηρώντας τα μέτρα ατομικής προστασίας και να απορρίπτονται στους ειδικούς για τα μολυσματικά απόβλητα περιέκτες, οι οποίοι απομακρύνονται με τον τρόπο που προβλέπεται για τα μολυσματικά απόβλητα υγειονομικών μονάδων (σχετ. 15).

3. Το σώμα διατηρείται σε ψυγείο σε θερμοκρασία το μέγιστο έως 4° C.
4. Η νεκροτομή, εφόσον είναι αναγκαία, θα πρέπει να συνάδει με τη διαδικασία που ακολουθείται σε ανθρώπους που έχουν πεθάνει από οξεία αναπνευστική λοίμωξη ή άλλη λοιμώδη νόσο. Η νεκροτομή θα πρέπει να διενεργείται με την χρήση όλων των απαραίτητων ΜΑΠ σε δωμάτιο με επαρκή αερισμό και φως και με το ελάχιστο αναγκαίο προσωπικό. Σε περίπτωση διαδικασιών παραγωγής αερολυμάτων κατά τη διάρκεια της νεκροτομής θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ιατρική μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας (N95 ή FFP2) (σχετ.12).
5. Για λόγους ελαχιστοποίησης της διαδικασίας χειρισμών του νεκρού σώματος, η ταρίχευση δεν συνιστάται ως γενικό μέτρο (σχετ.12). Ωστόσο, η ταρίχευση πρέπει να τελεστεί, εφόσον απαιτείται από την ισχύουσα νομοθεσία (βλ. κεφ. Β της παρούσης) ως προϋπόθεση για τη μεταφορά του νεκρού (σχετ. 4, 7). Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να διενεργείται από εκπαιδευμένο, έμπειρο προσωπικό, που ακολουθεί τα καθιερωμένα μέτρα προστασίας για την πρόληψη και τον έλεγχο μετάδοσης των λοιμώξεων, συμπεριλαμβανομένης της υγιεινής των χεριών και της χρήσης των κατάλληλων ΜΑΠ (προφύλαξη ματιών με γυαλιά προστασίας ή προσωπίδα, καθώς και μάσκα προσώπου, προστατευτική μακρυμάνικη αδιάβροχη ρόμπα και γάντια) (σχετ.12).
6. Ιδιαίτερη προσοχή στην απομάκρυνση των προστατευτικών στολών των ανθρώπων που εμπλέκονται στη διαχείριση της σορού, ώστε να αφαιρεθούν με τον τρόπο που προβλέπουν τα πρωτόκολλα με γνώμονα την ατομική τους ασφάλεια.

β) Γραφεία τελετών :

Οι θανόντες από λοίμωξη Covid-19 κηδεύονται σύμφωνα με το εθιμοτυπικό, τηρουμένων των ισχυουσών διατάξεων τήρησης αποστάσεων μεταξύ των παρευρισκομένων, χρήσης μάσκας και λοιπών μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας.

Λαμβάνονται επιπλέον οι ακόλουθες προφυλάξεις:

1. Το προσωπικό, που θα φροντίσει το νεκρό, πρέπει να τηρεί όλες τις γενικές διατάξεις με ιδιαίτερη προσοχή και επιμέλεια όπως έχουν αναφερθεί ήδη.
2. Σύμφωνα με τις οδηγίες του ΠΟΥ (σχετ. 12), σε περίπτωση που η οικογένεια επιθυμεί να δει το νεκρό, δεν πρέπει **να τον αγγίξει ή να τον ασπαστεί** τηρώντας τις βασικές προφυλάξεις.

3. Οι συνηθισμένες και μη επεμβατικές διαδικασίες φροντίδας της σορού, όπως το χτένισμα, ο καθαρισμός και το πλύσιμο, μπορούν να πραγματοποιούνται με την λήψη των κατάλληλων βασικών προφυλάξεων και τη χρήση ΜΑΠ, που εμποδίζουν τη μετάδοση μέσω της άμεσης επαφής. Απαιτείται τουλάχιστον χρήση χειρουργικής μάσκας, γαντιών και μακρυμάνικης αδιάβροχης ρόμπας (σχετ. 12, 13).
4. Ο νεκρός τοποθετείται σε φέρετρο, αφού περιβληθεί με σεντόνι εμποτισμένο με αντισηπτικό διάλυμα, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία (σχετ. 4), το οποίο δεν ανοίγεται εκ των υστέρων.
5. Σχετικά με την τοποθέτηση του νεκρού σε ανθεκτικό, αδιάβροχο, σάκο με φερμουάρ, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας δεν τη συνιστά (σχετ.12), παρά μόνο όταν προβλέπεται από τις καθιερωμένες πρακτικές διαχείρισης σορών, (κίνδυνος διαρροής σωματικών υγρών, κλπ). Αν χρησιμοποιηθεί σάκος, η εξωτερική του επιφάνεια πρέπει να απολυμανθεί με διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου συγκέντρωσης 0,5% (αραίωσης 1:10 οικιακής χλωρίνης σε νερό) (σχετ. 14).
6. Το προσωπικό που εμπλέκεται στον ενταφιασμό του νεκρού πρέπει να φορά γάντια και να ακολουθεί τις οδηγίες υγιεινής των χεριών (ήτοι αφαίρεση των γαντιών και πλύσιμο αυτών με νερό και σαπούνι).
7. Η κηδεία θα τελεστεί με τον μικρότερο αριθμό παρευρισκόμενων στενών συγγενών (σχετ.12), τηρώντας όλα τα ισχύοντα μέτρα περί τήρησης αποστάσεων και υποχρεωτικής τήρησης μάσκας.

γ) Οδηγίες καθαριότητας και απολύμανσης επιφανειών και χώρων:

1. Όλο το προσωπικό που ασχολείται με διαδικασίες καθαριότητας και απολύμανσης των εν λόγω χώρων πρέπει να τηρεί απαραίτητα τις γενικές οδηγίες ατομικής προστασίας, όπως έχουν αναφερθεί παραπάνω.
2. Όλες οι δυνητικά μολυσμένες επιφάνειες και αντικείμενα πρέπει να καθαρίζονται σχολαστικά πρώτα με άφθονο νερό και απορρυπαντικό και στη συνέχεια να απολυμαίνονται με νερό και διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου 0,1% (οικιακή χλωρίνη σε αναλογία 1:50) (σχετ. 12, 13, 14), το οποίο παραμένει στις επιφάνειες τουλάχιστον για 1 λεπτό και στη συνέχεια να ξεπλένεται με άφθονο νερό.
3. Μεταλλικές επιφάνειες ή οι όποιες επιφάνειες καταστρέφονται από το χλώριο, αφού καθαριστούν πρώτα με νερό και απορρυπαντικό, να απολυμαίνονται με διάλυμα αιθυλικής αλκοόλης 70%, για τουλάχιστον 1 λεπτό.
4. Οι επιφάνειες εμφανώς μολυσμένες με αίμα ή άλλα βιολογικά υγρά να καθαρίζονται με άφθονο νερό και διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου 0,5%

(οικιακή χλωρίνη σε αναλογία 1:10) (σχετ. 14), το οποίο παραμένει επί των επιφανειών τουλάχιστον 1 λεπτό και στη συνέχεια να ξεπλένονται με άφθονο νερό.

5. Επίσης ενδείκνυται η χρήση νοσοκομειακών απολυμαντικών σκευασμάτων με ιοκτόνο δράση, συμβατά πάντα με τις επιφάνειες προς χρήση, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κατασκευαστή.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΟΡΩΝ:

α) Διακρατική Μεταφορά σορών

Με σκοπό τη διευκόλυνση της διακρατικής μεταφοράς σορών συνάφθηκε η «Σύμβαση 80/26 Οκτωβρίου 1983 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη μεταφορά των ανθρωπίνων σορών μεταξύ των Κρατών Μελών του», στην οποία προσχώρησε και η χώρα μας και κύρωσε με νόμο (σχετ.4). Η σύμβαση αυτή παρέχει όλους τους όρους και προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται για τη μεταφορά σορών μεταξύ των χωρών που υπέγραψαν τη σύμβαση αυτή.

Η μεταφορά σορών από το εξωτερικό προς τη χώρα μας και αντιστρόφως επιτρέπεται με την προσκόμιση στην οικεία Υγειονομική Αρχή πιστοποιητικού της αρμόδιας Αρχής του τόπου προέλευσης, στο οποίο πρέπει να αναγράφονται τα εξής (σχετ.4):

- α) Το ονοματεπώνυμο, όνομα πατρός και η ηλικία του θανόντος, ο τόπος, η ημερομηνία και η αιτία θανάτου.
- β) Ότι η ταρίχευση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τους επιστημονικούς κανόνες.
- γ) Ότι το πτώμα τοποθετήθηκε εντός λάρνακος μεταλλικής της οποίας ο πυθμένας έχει επικαλυφθεί με στρώμα 5 εκ. κάποιας απορροφητικής ύλης εμποτισμένης με αντισηπτική και ταριχευτική ουσία.
- δ) Ότι η μεταλλική λάρνακα έχει κλειστεί στη συνέχεια και στηρίζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην μπορεί να μετακινηθεί εντός αεροστεγούς ξύλινου φέρετρου.
- ε) Θα επισημαίνεται ότι το σώμα έχει τυλιχθεί με σεντόνι εμποτισμένο σε αντισηπτικό διάλυμα, δεδομένου ότι ο θάνατος οφείλεται σε μεταδοτική νόσο.

Η ασφαλής μεταφορά του νεκρού προϋποθέτει, σύμφωνα με το σχετ.11, να έχει προηγηθεί μεγάλη ταρίχευση στη χώρα προέλευσης, πιστοποιημένης από τον διενεργήσαντα ιατροδικαστή ή παθολογοανατόμο που ανήκει σε κρατικό φορέα της χώρας αποστολής και που να δύναται να εκδίδει σχετικές

πράξεις. Σε περίπτωση διενέργειάς της από ιδιώτη να υπάρχει θεώρηση από την κρατική αρχή.

Ειδικότερα από τα κράτη - μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, που προσχώρησαν στην προαναφερόμενη σύμβαση (σχετ.4), η μεταφορά σορών προϋποθέτει μόνο τη συνοδεία της σορού με το ειδικό πιστοποιητικό θανάτου, που εκδίδει η αρμόδια Αρχή του κράτους προέλευσης, αφού αυτή βεβαιωθεί ότι:

α. Έχουν εκπληρωθεί οι απαιτούμενες ιατρικές, υγειονομικές, διοικητικές και νομικές διατυπώσεις για τη μεταφορά των σορών και, αν χρειαστεί, για τον ενταφιασμό ή και την εκταφή, που ισχύουν στην χώρα προελεύσεως.

β. Η σορός τοποθετείται σε φέρετρο όπως περιγράφεται ακολούθως:

β1. Το φέρετρο πρέπει να είναι αεροστεγές και να περιέχει ένα απορροφητικό υλικό. Θα πρέπει να αποτελείται:

- Είτε από ένα εξωτερικό ξύλινο φέρετρο με τοιχώματα πάχους τουλάχιστον 20 χιλιοστών και από ένα εσωτερικό φέρετρο από ψευδάργυρο καλά κλεισμένο ή από άλλο υλικό που μπορεί εύκολα να αυτοκαταστρέφεται.
- Είτε από ένα ξύλινο φέρετρο τα τοιχώματα του οποίου δεν πρέπει να έχουν πάχος μικρότερο των 30 χιλιοστών, επενδυμένο με ψευδάργυρο ή άλλο υλικό που μπορεί να αυτοκαταστρέφεται.

β2. Δεδομένου ότι ο θάνατος οφείλεται σε λοιμώδες νόσημα, η σορός θα πρέπει να είναι τυλιγμένη σε ένα σεντόνι εμποτισμένο με αντισηπτικό.

β3. Εάν η μεταφορά γίνεται αεροπορικώς, θα πρέπει να υπάρχει στο φέρετρο σύστημα εξαερισμού για να υπάρχει ισορροπία της εσωτερικής και εξωτερικής πίεσεως ή τουλάχιστον εγγύηση αναγνωρισμένης αντοχής, που θα κριθεί ικανοποιητική από την αρμόδια υπηρεσία της χώρας προέλευσης.

γ. Το φέρετρο πρέπει να περιέχει μόνο τη σορό του ατόμου, που αναφέρεται στο πιστοποιητικό θανάτου και τα προσωπικά του είδη που προορίζονται να ταφούν ή να αποτεφρωθούν μαζί με το πτώμα.

δ. Επισημαίνεται ότι τα συνοδευτικά έγγραφα πρέπει να μην είναι εντός του σφραγισμένου φέρετρου, αλλά σε εμφανή εξωτερική θήκη του.

β) Μεταφορά σορών εντός της Ελληνικής Επικράτειας

Η εντός της χώρας μεταφορά σορού γίνεται σύμφωνα με το σχετ. 7 ΠΔ, εφόσον το φέρετρο τοποθετείται στο μεταφορικό μέσο κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η ακεραιότητά του από τους κραδασμούς και αποκλείοντας κάθε επαφή αυτού με τρόφιμα. Επίσης, να διασφαλίζεται ότι δεν ενοχλεί με οποιοδήποτε τρόπο τους ταξιδιώτες και το πλήρωμα του μεταφορικού μέσου.

Κατά την εσωτερική μεταφορά το νομικό πλαίσιο (σχετ.7) επιβάλλει την ταρίχευση, εάν ο χρόνος μεταφοράς υπερβαίνει τις 6 ώρες κατά τους μήνες από το Μάιο έως τον Σεπτέμβριο και τις 8 ώρες κατά τους υπόλοιπους μήνες.

γ) Μεταφορά τέφρας ανθρώπων

Σύμφωνα με το σχετ. 7 ΠΔ, η μεταφορά τέφρας ανθρώπων επιτρέπεται σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις υπό τον όρο ότι αυτή είναι τοποθετημένη εντός στεγανώς κλεισμένου δοχείου (τεφροδόχου) και συνοδεύεται από το πιστοποιητικό θανάτου και τα σχετικά με τη διαδικασία αποτέφρωσης συνοδευτικά έγγραφα.

Οι αποδέκτες της παρούσας ενημερώνονται αρμοδίως και παρακαλούνται για τις ανάλογες ενέργειές τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους με υψηλό αίσθημα ευθύνης, ώστε να τηρηθούν απαρέγκλιτα και αυστηρά τα αναφερόμενα με σκοπό τη μέγιστη διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜ. ΥΓΕΙΑΣ**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Υπουργού Υγείας
2. Γρ. Υφυπουργών Υγείας
3. Γρ. Γεν. Γραμματέων
4. Γρ. Προϊσταμένης Γεν. Δ/νσης Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής
5. Γρ. Τύπου
6. Δ/νση Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:**1. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών**

- **Γραφείο Υπουργού**

Αναστάσεως 2, Τ.Κ.156 69 – Χολαργός

2. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

- **Γραφείο Υπουργού**

2ας Μεραρχίας 18, Τ.Κ. 185 35 – Πειραιάς

- **Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος
Ελληνικής Ακτοφυλακής
Αεροπορίας** (με την παράκληση να
ενημερωθούν τα διεθνή λιμάνια της
χώρας)

Πύλη Ε1-Ε2, Ακτή Βασιλειάδη, Τ.Κ.185 10
-Πειραιάς

**3. Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
Δ/ση Υγειονομικού**

Λεωφόρος Μεσογείων 227-231, Τ.Κ. 154 51
Χολαργός – Αθήνα

4. Υπουργείο Εξωτερικών

-Μονάδα Διαχείρισης Κρίσεων (κ.

Ματζίλα)

-Ε3 Διεύθυνση

(με την παράκληση να ενημερωθούν οι
Προξενικές Αρχές σε όλες τις χώρες)

Βασιλίσσης Σοφίας 1, Τ.Κ.106 71 - Αθήνα

5. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Κτήριο Κεράνη, Λεωφόρος Θηβών 198, Τ.Κ.
182 33 - Άγιος Ιωάννης Ρέντης

6.Υπουργείο Εσωτερικών

Γενική Δ/ση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Δ/ση Οργάνωσης & Λειτουργίας ΟΤΑ

Σταδίου 27, Τ.Κ. 101 83 - Αθήνα

7. Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Γεν. Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικού

Φόρου Κατανάλωσης

Δ/ση Τελωνειακών Διαδικασιών
Καραγιώργη Σερβίας 10, Τ.Κ. 10184

8. Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών

«Ελευθέριος Βενιζέλος»
Αεροϋγειονομείο Αθηνών
Σπάτα, Τ.Κ. 190 19

**9. Διεθνής Κρατικός Αερολιμένας
Θεσσαλονίκης «Μακεδονία»**

Ε.Ο. Αεροδρομίου Θεσσαλονίκης, Τ.Κ. 551
03 - Θεσσαλονίκη

10. Fraport Greece A.E.

Γερμανικής Σχολής 10, Τ.Κ. 151 23 -
Μαρούσι

**11. Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας
(Υ.Π.Α.)**

(με την παράκληση να ενημερωθούν όλα
τα αεροδρόμια της χώρας)

Πύργος Ελέγχου Πρώην Ανατολικού
Αεροδρομίου, Τ.Θ.70360, Τ.Κ. 166 10.

12. Όλες τις Υ.ΠΕ. της χώρας

Υπόψη Διοικητών

(Με την υποχρέωση να ενημερωθούν τα
Νοσοκομεία και τα Ειδικά Περιφερειακά
Ιατρεία τους στα αεροδρόμια)

**13. Όλες τις Περιφερειακές
Αυτοδιοικήσεις της χώρας
Γενικές Δ/σεις Δημόσιας Υγείας &
Κοινωνικής Μέριμνας (έδρες τους)**

Υπόψη Προϊσταμένων Γενικών Δ/νσεων

**14. Όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της
χώρας**

Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας &
Κοινωνικής Μέριμνας (έδρες τους)

Υπόψη Προϊσταμένων Δ/νσεων

(με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι
ιδιωτικές κλινικές της περιοχής τους)

15. Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Διευθύνσεις Διοικητικού/Προσωπικού
(με την παράκληση να κοινοποιήσουν την
παρούσα και στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού
της χωρικής τους αρμοδιότητας)

16. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος

Πλουτάρχου 3, Τ.Κ.106 75 - Αθήνα
(με την υποχρέωση να ενημερώσει όλα τα
μέλη του)

**17. Πανελλήνια Ένωση Ιατρών Δημόσιας
Υγείας (ΠΕΙΔΥ) ΕΣΥ**

Λ. Αλεξάνδρας 215, Τ.Κ.115 23 - Αθήνα
(με την υποχρέωση να ενημερώσει όλα τα
μέλη της)

**18. Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης -Β'
Εργαστήριο Μικροβιολογίας
Εθνικό Κέντρο Αναφοράς Γρίπης Β.
Ελλάδος**

Πανεπιστημιούπολη, Τ. Κ. 54 124 -
Θεσσαλονίκη

**19. Ε.Ι. Παστέρ - Εθνικό Κέντρο Αναφοράς
Γρίπης Ν. Ελλάδος**

Βασιλίσσης Σοφίας 127, Τ.Κ. 115 21 - Αθήνα

20. Εργαστήριο Μικροβιολογίας ΕΚΠΑ

Μικράς Ασίας 75, Τ.Κ. 115 27- Γουδή,
Αθήνα

21. ΕΟΔΥ

Υπόψη Προέδρου
Αγράφων 3-5, Τ.Κ. 15123 - Μαρούσι

22. Ε.Κ.Α.Β.

Υπόψη Προέδρου
Τέρμα Οδού Υγείας, Τ.Κ. 115 27 - Αθήνα

**23. Σύλλογος Επαγγελματιών Πένθιμων
Τελετών Ελλάδας (Σ.Ε.Π.Τ.Ε.)**

Δέφνερ 26, Τ.Κ. 116 36 - Αθήνα

**24. Σωματείο Ιδιοκτητών Γραφείων
Τελετών Αθηνών (Σ.Ι.Γ.Τ.Α.)**

Καρέα 32 (Κυνοσάργους), Τ.Κ. 116 36 -

Αθήνα

**25. Σωματείο Ιδιοκτητών Γραφείων
Τελετών Πειραιά -Νήσων και λοιπής
Ελλάδας
(Σ.Ι.Γ.Τ.Π.)
Πλατεία Βικτωρίας 7, Τ.Κ. 104 34 -Αθήνα**